

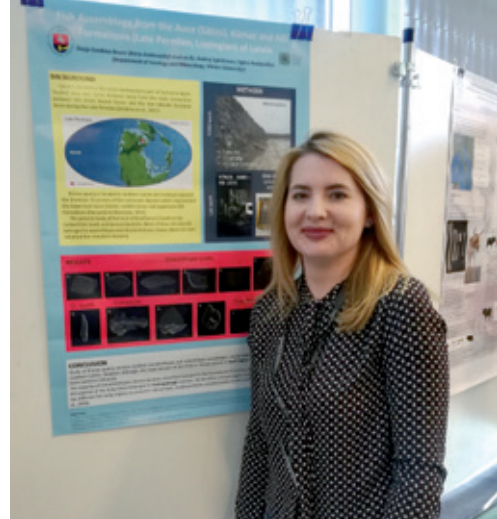
Darja Dankina-Beyer, Vilniaus universitetas

TREČIASIS TARPTAUTINIS JAUNŪJŲ PALEONTOLOGŲ SUSITIKIMAS LENKIJOJE

2018 m. gegužės 18–21 d. Krasiejów miestelyje (Lenkija) vyko trečiasis tarptautinis jaunųjų paleontologų susitikimas (*3rd International Meeting of Early-stage Researchers in Palaeontology, IMERP*).

Susitikime dalyvavo virš 50 dalyvių iš JAV, Vokietijos, Nyderlandų, Čekijos, Suomijos, Ispanijos, Italijos, Slovėnijos, Rumunijos, Serbijos, Ukrainos, Turkijos, Rusijos, Lietuvos ir Lenkijos.

Pirma susitikimo diena prasidėjo Opolėje – viename seniausių miestų, įsikūrusių palei Odros upę. Ekskursijos metu organizatoriai parodė miesto istorinį centrą, Pasiekos salą, Rotušę, turgaus aikštę ir Opolės universiteto geologijos muziejų, supažindino su vietos virtuve ir papasakojo, jog Opolė dar vadina „lenkiškos dainos“ sostine, kur beveik kiekvienais metais birželio pradžioje vyksta nacionalinis lenkiškų dainų festivalis. Į oficialią susitikimo vietą – Krasiejów miestelį – dalyviai vyko traukiniu. Po registracijos ir įvadinės sveikinimo kalbos, dalyvių laukė

Prie savo stendinio pranešimo.

labai naudinga dr. Carole Gee paskaita „*Soft skills in science: publish and flourish, networking, and the nuts and bolts of giving a great talk*“, kurioje buvo pasakojama, kaip kovoti su auditorijos baime, kaip reikia sudominti

Stendiniai pranešimai paleontologijos paviljone.

Krasiejów miestelio muziejus, įrengtas buvusios mokyklos pastate.

„JuraPark“: mažoji parko dalis.

„JuraPark“: vaizdas į pačius aukščiausius dinosauro modelius.

publiką ir pan. Pirma susitikimo diena baigėsi vakarėliu su gyva muzika, netrūko jame ir diskusijų apie paleontologiją.

Gegužės 19–20 d. buvo skirtos jaunųjų paleontologų žodiniams ir stendiniams pranešimams, kurie buvo suskirstyti į stuburinių–bestuburių, palinologijos–botanikos ir paleontologijos populiarinimo temas. Dienotvarkė susidėjo iš rytinės ir popietinės sesijų, visi žodiniai pranešimai buvo skaitomi specialioje „Park of Science and Evolution (PNIeC)“ muziejaus salėje. Dalyvių pranešimai apėmė daugybę paleontologinių temų: viršutinio devono skalūnai (Montana ir Oklahoma); paleoceno foraminiferai (Indija); kreidos bentosas (Opolė); vėlyvosios kreidos dinosauro kiaušinių lukštų tyrimai (Rumunija) ir kt.

Dr. Martin Košťák, pakviestas svečias iš Prahos Karolio universiteto, antrąją susitikimo dieną atidarė paskaita „*Extinct coleoid cephalopods as natural archives*“. Šioje paskaitoje buvo kalbama apie belemnitus (*Belemnites*) ir sepijų (*Sepiida*) galvokojų moliuskų būrius bei jų svarbą paleontologijoje. Šiandien belemnituose paslėptą informaciją mokslininkai sėkmingai pritaiko biostratigrafijoje, paleobiogeografijoje ir paleoekologijoje. Pavyzdžiui, belemnitus kalcito rostrumas naudojamas stabilijų deguonies izotopų ($\delta^{18}\text{O}$) standartui (*PDB [Peedee Belemnite] standard*) nustatyti. Stroncio izotopų ($^{87}\text{Sr}/^{86}\text{Sr}$) amžių galima sužinoti išanalizavus vidines moliuskų kriaukles. Be

to, belemnitai turi didelę reikšmę mezozojaus vandenyno paleoklimato interpretacijai, o sepijos daugiau naudojamos paleobiogeografijoje. Popietinė dalis prasidėjo svečio iš Nyderlandų dr. Eric W.A. Mulder pranešimu „*From fish head to human skull: a closer look at an evolutionary process*“, kuriame pranešėjas įdomiai papasakojo apie evoliucijos terminą, Č. Darvino ir vokiečių zoologo Ernsto Haeckelio teorijas, naujų rūšių atsiradimą bei DNR. Ši diena pasibaigė ekskursija po „Jura-Park“. Tai didžiausias Europoje dinosaurų parkas, užimantis apie 40 ha plotą Krasiejów miestelyje. Šiame paleontologiniame kampelyje galima rasti 5D kino teatrą, laiko tunelį (virtualus turas traukiniu), skirtingų mezozojaus dinosaurų modelius (70 rūšių, apie 200 vienetų visoje teritorijoje), paleontologijai skirtą paviljoną, kur saugomos didžiausios Europoje triaso amfibijų ir reptilijų fosilijos, priešistorinį akvariumą (vieta, kur vandenyno dugnas vaizduojamas naudojant 3D technologijas), muziejų, triaso atodangas ir kt. (<http://www.juraparkkrasiejow.pl/en/>).

Gegužės 20 d. rytinė sesija prasidėjo dr. John W. M. Jagt iš Maastrichto Gamtos muziejaus (Nyderlandai) paskaita „*Blood-thirsty lizards in the world's oceans – 92 to 66 million year old mosasaurs*“ apie išnykusius mozazaurus (*Mosasauridae*), jų fosilijų paplitimą pasaulyje ir pan. Mamutų specialistas dr. Dick Mol iš Roterdamo Gamtos muziejaus (Nyderlandai) pranešime „*The mastodons of*

Dalis parodos iš „Science and Human Evolution“ parko.

Vulkano kaldera Górze św. Anny nacionaliniame parke.

Veikiantis „Strzelce Opolskie“ triaso karjeras.

Strzelce Opolskie karjere rastos fosilijos.

Virtualus turas traukiniu (Time tunnel).

Milia (Grevena, northern Greece): the longest tusks in the world“ pasidalijo informacija apie savo unikalius radinius. Pavyzdžiui, 2007 m. „Milia“ komanda kartu su dr. D. Mol bandė „ištraukti“ prastai išlikusias *Mammuth borsoni* skeleto dalis. Jiems pavyko rasti ir užfiksuoti ilgiausią pasaulyje mamutų ilčių porą – 4,58 m ir 5,02 m. Po oficialios konferencijos dalies jaunųjų tyrinėtojų laukė apdovanojimai už geriausias pranešimus ir tradicinė uždarymo vakarienė, kurios metu buvo išrinkta kito susitikimo vieta – Kuenka, Ispanija.

Šiame susitikime jaunieji paleontologai perskaitė 24 žodinius ir pristatė 20 stendinių pranešimų, iš klausė 5 mokslininkų parengtas paskaitas.

Vilniaus universitetui atstovavo Chemijos ir gamtos mokslų fakulteto Geologijos ir mineralogijos katedros doktorantė D. Dankina-Beyer. Parengtas stendinis pranešimas apie viršutinio permio žuvų radinius Kūmo karjere, esančiame pietvakarinėje Latvijoje („*Fish Assemblage from the Auce, Kūmas and Alši Formations (Upper Permian, Lopingian) of Latvia*“).

Paskutinę susitikimo dieną norintieji galėjo dalyvauti paleontologinėje išvykoje, kurios pirmasis sustojimas buvo veikiančiame „Strzelce Opolskie“ karjere. Čia viršutinėje dalyje galima rasti vidurinio triaso brachiopodų (*Coenothyris*), moliuskų (*Enantiostreon*, *Prospodylus*, *Plagiostoma*) ir dygiaodžių (*Silesiacrinus*, *Holocrinus*). Žemiau, *Lower Muschelkalk* jūros regresijos metu, susiklostė Karchowice svita – unikali vidurinio triaso rifo facija, kur gausu pinčių (*Hexactinoderma*, *Silesiaspongia*), koralų (*Pamiroseris*, *Eckastrea*, *Voltzia*), retų dygiaodžių (*Triadocidaris*) ir unikalių brachiopodų (*Tetractinella*). Kitas sustojimas buvo *Górze św. Anny* nacionaliniame parke, kur išlikusi kainozojaus vulkano kaldera, sudaryta iš bazaltinių ir piroklastinių uolienu.

Norėčiau padėkoti Lietuvos mokslų tarnybai už kelionės ir tyrimų finansavimą, Vilniaus universitetui bei bendraautoriams – už palaikymą.